

VERENIGING „HET REEWILD”

BESCHERMHEER : Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Handleiding voor de leeftijdsschatting van reewild
naar het „Rehwildaltermerkblatt” van dr Walter
Rieck (zeer vrij bewerkt door mr J. O. Thate).

Secretariaat: „Breidablik” - Enschedeseweg 172
Haaksbergen.

Rondschrijven nr. 5

In de afgelopen vier jaren was het de Vereniging „Het Reewild” dank zij de medewerking van de directie van de afdeling Faunabeheer van het Ministerie van Landbouw en Visserij mogelijk, aan alle Nederlandse jagers, die in aanmerking kwamen voor een afschotvergunning voor reewild, een folder te zenden. Deze folders werden eveneens ter beschikking van de leden van de Nederlandse Vereniging van Jachtopzichers gesteld. Aan belangstellenden in binnen- en buitenland werden ze op aanvraag gratis verzonden. Van de nummers 2, 3 en 4 zijn nog exemplaren bij het secretariaat verkrijgbaar; van folder nummer 1 is de voorraad zeer beperkt. Door de vriendelijke bemiddeling van het „Deutscher Jagdschutz-Verband e.V.” te Bonn zijn wij in de gelegenheid, u thans een overzicht te verstrekken van de meest gangbare methode voor het (zo nauwkeurig mogelijk) vaststellen van de ouderdom van reewild. Wij hopen hiermede een bijdrage te leveren voor deze voor iedere reewild-jager belangrijke materie.

Wij danken de directie Faunabeheer, die zich ook dit jaar bereid verklaarde, het overzicht aan de Nederlandse jagers, die in aanmerking komen voor een afschotvergunning voor reewild, te zenden.

Handleiding voor de leeftijdsschatting van reewild.

In de praktijk is gebleken, dat het voor het schatten van de leeftijd van het reewild de voorkeur verdient, de kiezen van de onderkaak te beoordelen. Wanneer dus in deze toelichting over „kaak” wordt gesproken, wordt daarmee steeds de onderkaak bedoeld.

De snijtanden van een ree, ouder dan veertien maanden, spelen bij de leeftijdsbepaling volgens dit systeem geen rol. Wij beoordelen bij een overjarige ree uitsluitend de slijtage van de zes vaste kiezen. De kleur van het tandbeen, die door de inwerking van de voedselsappen ontstaat, speelt bij de slijtage een rol. Hoe donkerder de kleur, des te harder is het tandbeen. Zeer licht gekleurd tandbeen heeft een relatief veel zachtere samenstelling, waardoor de slijtage sneller verloopt. Er kan dus bij een ogenschijnlijk gelijke mate van slijtage van twee kaken, waarvan de ene zeer donker en de ander zeer licht gekleurd tandbeen heeft, een leeftijdsverschil van één jaar tot enkele jaren liggen.

Het eerste jaar.

Bij de geboorte heeft het reekalf aan iedere kant van de kaak drie melkkiezen, die geleidelijk worden vervangen en aangevuld tot het vaste gebit met zes kiezen. De drie melkkiezen, welke dus worden gewisseld, heten „Praemolaren”, van voren naar achteren aangeduid met P1, P2 en P3, welke benaming zij ook na de wisseling behouden. De later komende drie vaste kiezen heten „Molaren” en worden aangegeven met M1, M2 en M3 (zie foto IV afbeelding 3). M1, dus de vierde kies, komt na circa drie maanden, M2 na $\pm$ vier maanden en M3 na ongeveer een jaar. Omstreeks die tijd worden de Praemolaren gewisseld, zodat na ruim een jaar het vaste gebit voltooid is. De P3 is als melkkies driedelig en wordt na de wisseling tweedelig. Bij een kalf van bijna een jaar zijn de drie melkkiezen direct vóór de wisseling sterk afgesleten, hetgeen er weleens toe heeft geleid, dat men een jaarling voor zeer oud versleet!!

In tabel A en op foto I afbeelding 1 ziet men de ontwikkeling van het gebit aanschouwelijk voorgesteld.

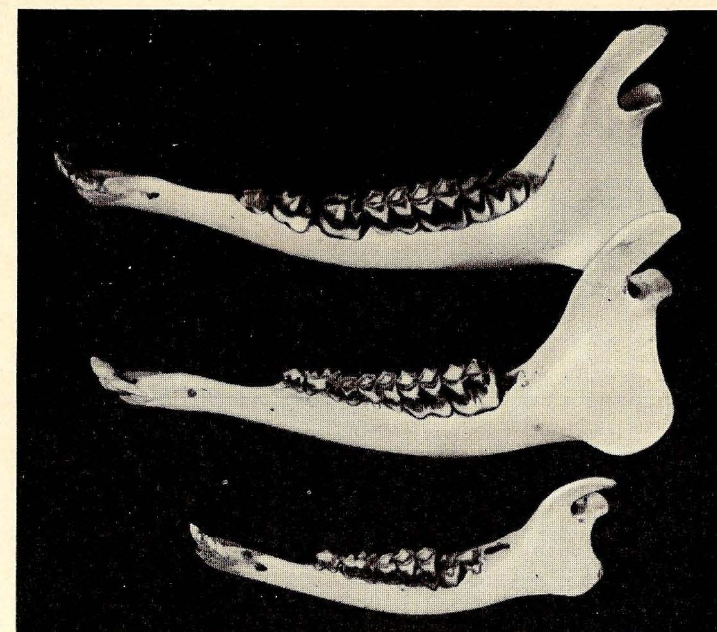
Tabel A. Ontwikkeling van het gebit in de onderkaak.

Molaren			Praemolaren	Snijtanden en hoektanden	Leef- tijd in maan- den	
M ₃	M ₂	M ₁				
ontbreekt	ontbreekt	ontbreekt	melkkiezen derde (P ₃) driedelig	melktanden	1—2	
		breekt door			3	
		aanwezig			4	
	breekt door	aanwezig		1e vaste tand breekt door	5	
	aanwezig			1e vaste tand aanwezig	6	
				2e vaste tand breekt door	7—9	
				2e vaste tand aanwezig	10	
	breekt door	aanwezig		melkkiezen worden door het vaste gebit verdrongen	3e vaste tand breekt door	11
	aanwezig			3e vaste tand aanwezig hoektand breekt door	12	
				vaste kiezen aanwezig; P ₃ tweedelig	vaste hoektand aanwezig	13—14

Het taxeren van de leeftijd.

Zoals reeds gezegd heeft een volwassen ree aan beiden zijden van de kaak zes kiezen; bovendien heeft hij zes snijtanden en twee hoektanden welke laatste in de bovenkaak ontbreken (behoudens bij hoge uitzondering de rudimentaire „haken”). Het is te begrijpen dat tengevolge van de voedselopname en het herkauwen op de bovenzijde van de kiezen

Foto I

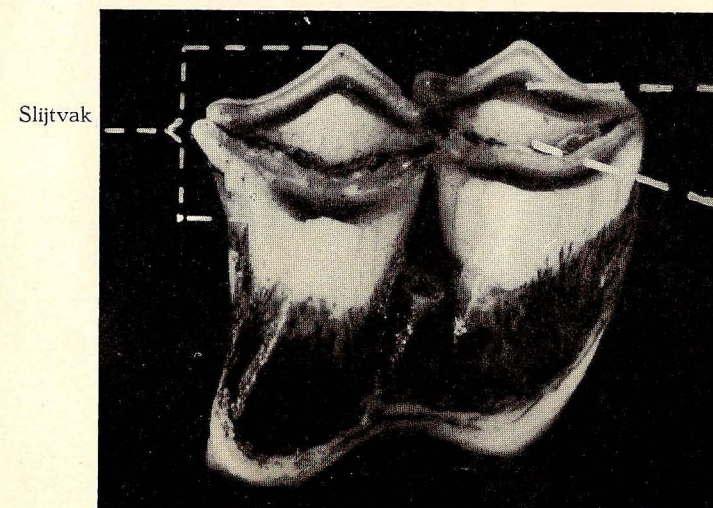
Ouderdom

± 12 maanden

± 6 maanden

± 3 maanden

Afb. 1 - De ontwikkeling van het gebit.

Tandbeen in
het slijtvak

Plooien en
rillen

Afb. 2 - Vorm van een Molaar

Foto II

Kleur van het tandbeen

geel bruin zwart

— — 1

— 1 —

1 — —

— — 2

— 2 3

2 3 3-4

jaren

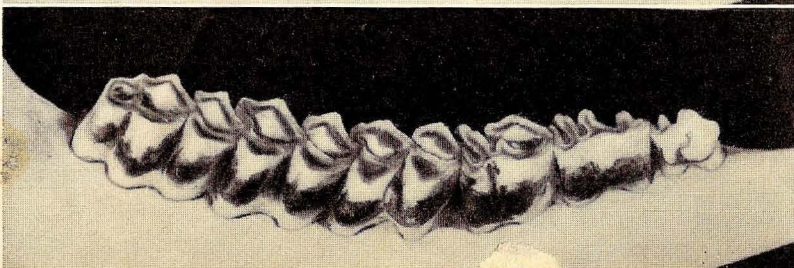
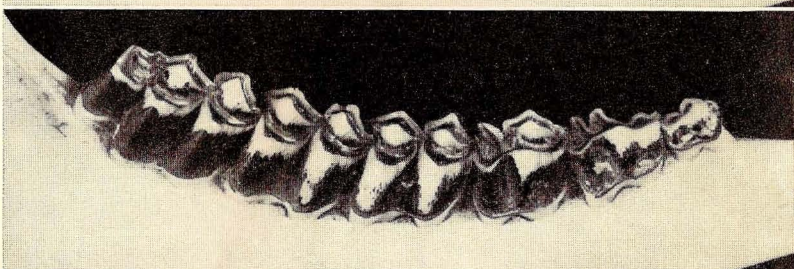
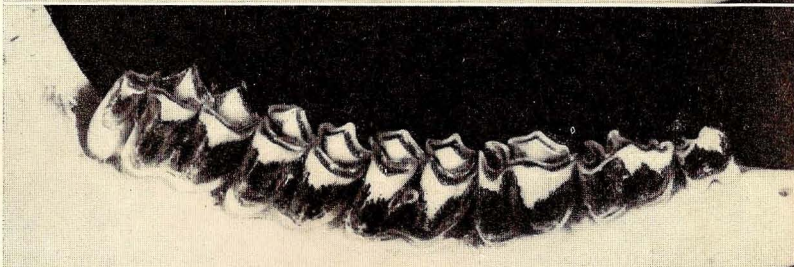
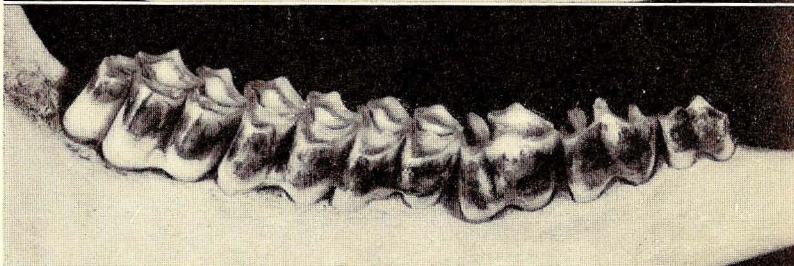
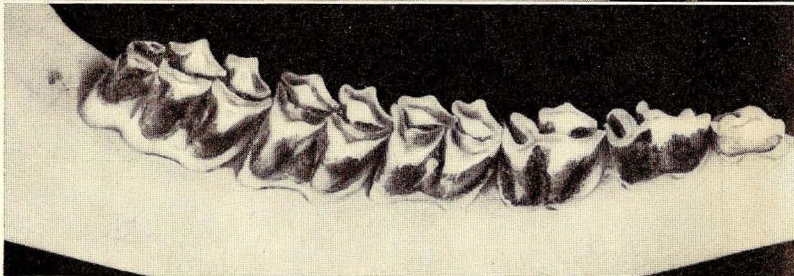
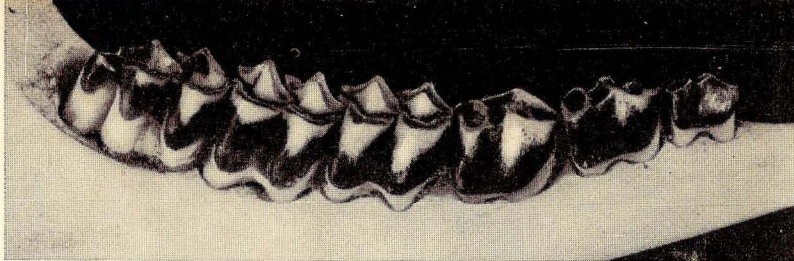

Foto III

zie linkerblad

3 3-4 4-5

3-4 4-5 5-7

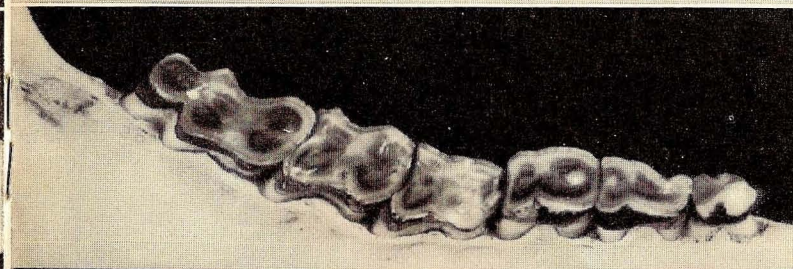
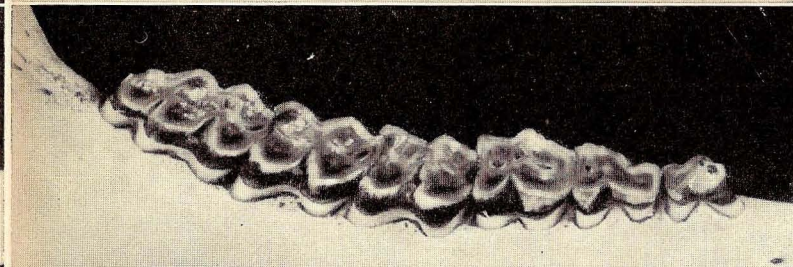
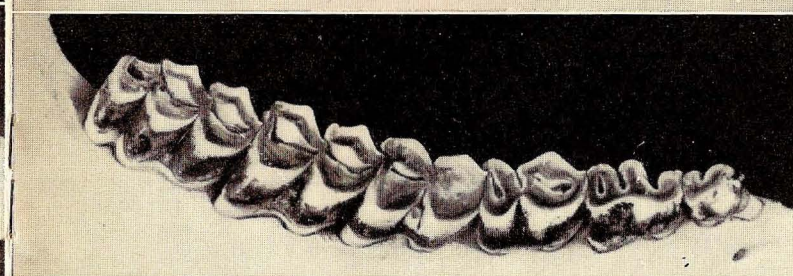
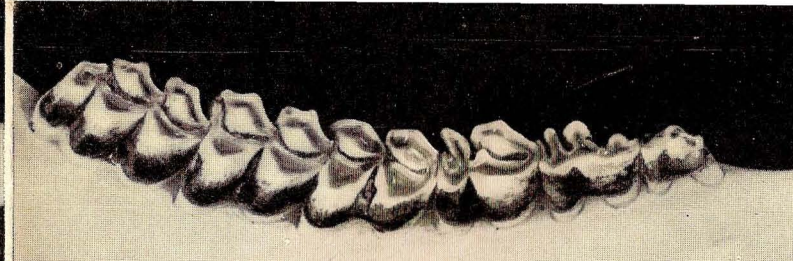
4-5 5-7 7-9

5-7 7-9 9-12

7-9 9-12 12-15

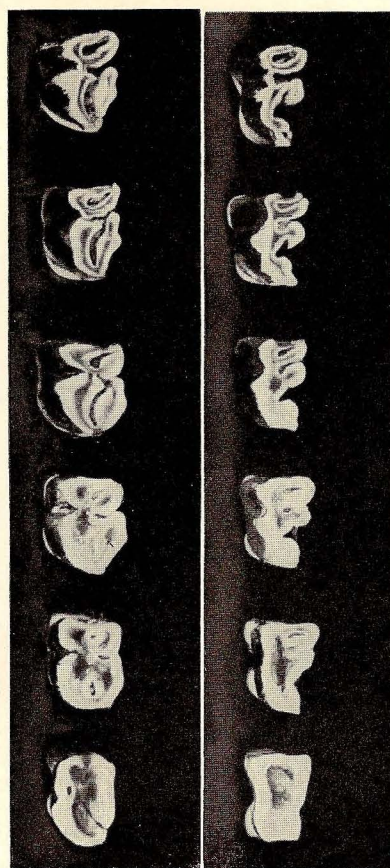
9-12 12-15 15-18

jaren

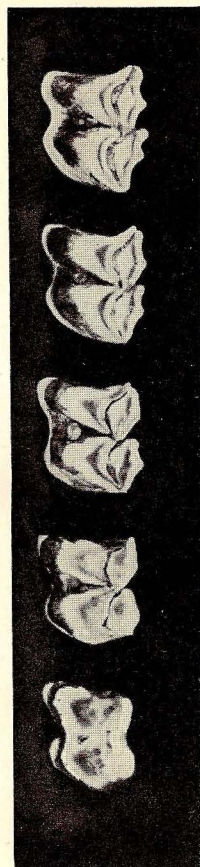

Afb. 3 - Aanduiding der kiezen.

Glazuurrichels
 Tandbeentanden
 verdwijnen
 over gehele oppervlakte

Plooien + rillen
 Tandbeentanden
 verdwijnen
 over gehele oppervlakte

Afb. 4 - Slijtage van de Molaren (zie verder tabel B)

Tabel B. Leeftijdsschatting in verband met de slijtage.

M ₃		M ₂		M ₁		P ₃ en P ₂		kleur tandbeen		
plooien en rillen	tandbeen	plooien en rillen	tandbeen	plooien en rillen	tandbeen	glazuur richels	tandbeen	geel	bruin	zwart
practisch geen slijtage		wijd open	een streep	wijd open	een streep	practisch geen slijtage		—	—	1
				open	iets ruitvormig			—	1	—
				nauw	ruitvormig			1	—	—
wijd open	een streep	open	iets ruitvormig	open	iets ruitvormig	wijd open	zeer weinig	—	—	2
				nauw	ruitvormig			—	2	3
open	iets ruitvormig	nauw	ruitvormig	zeer nauw	ovaal	open	weinig	2	3	3—4
						nauw	iets meer	3	3—4	4—5
nauw	ruitvormig	zeer nauw	ovaal	verdwijnend	ovaal	zeer nauw	veel	3—4	4—5	5—7
zeer nauw	ovaal	verdwijnend	ovaal	restanten	over gehele oppervlakte	verdwijnend	zeer veel	4—5	5—7	7—9
verdwijnend	ovaal	restanten	over gehele oppervlakte	verdwenen	over gehele oppervlakte	restanten	over gehele oppervlakte	5—7	7—9	9—12
restanten	over gehele oppervlakte	verdwenen	over gehele oppervlakte	kiezen tot de wortel afgesleten		verdwenen	over gehele oppervlakte	7—9	9—12	12—15
verdwenen	over gehele oppervlakte	kiezen tot de wortel afgesleten, sommige kiezen dikwijls geheel verdwenen						9—12	12—15	15—18

slijtage optreedt. Op de duur worden de kiezen korter, waardoor dus ook het uiterlijke beeld van het slijtvak verandert.

De kies bestaat uit een wortel en een kroon; de kroon is slechts zichtbaar en deze is bedekt met glazuur. Op het slijtvak bevinden zich tussen de glazuurrichels plooien en rillen (zie foto I afbeelding 2). Na verloop van tijd verdwijnt op het slijtvak het glazuur, zodat het tandbeen vrijkomt en dit wordt gekleurd door de inwerking der voedselsappen. Wij kijken dus, behalve naar de wijze, waarop slijtage heeft plaatsgevonden, naar de **kleur** van het tandbeen. Naarmate de leeftijd hoger wordt, verdwijnt van het slijtvak meer en meer het glazuur, zodat het slijtvak uiteindelijk bestaat uit (steeds verder afslijtend) tandbeen.

Aanwijzing voor tabel B.

De gehele onderkaak moet worden afgekookt. Men moet de kaak hoogstens tien minuten laten koken, aangezien anders de kiezen los gaan zitten. Vooral niet bleken!! De natuurlijke kleur van het tandbeen moet behouden blijven. Bij een jaarling, die nog niet volledig heeft gewisseld, is de vaststelling van de leeftijd al heel eenvoudig. Het vaste gebit vergelijkt men met de foto's II en III en aan de hand daarvan maakt men een schatting, mede rekening houdend met de kleur van het tandbeen. Hierna controleert men de verkregen gegevens aan de hand van tabel B. Teneinde deze tabel gemakkelijk te kunnen lezen dienen de foto's IV afbeelding 4.

Wij zijn ons ervan bewust, dat deze eenvoudige handleiding voor de praktijk geen absolute zekerheid geeft, maar de ervaring heeft geleerd, dat de op deze wijze geschatte leeftijd met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de werkelijke ouderdom van de ree benadert. Het is dus van het grootste belang, de onderkaak te bewaren en deze bij voorkeur achterop het geweschildje te bevestigen.

Eventuele vragen of opmerkingen ten aanzien van dit rondschrijven, over de beoefening der reewildjacht in het algemeen of over het lidmaatschap van onze vereniging worden gaarne ingewacht bij het secretariaat „Breedablik”, Enschedeseweg 172 te Haaksbergen.